

A Közoktatási Elnöki Bizottság ügyrendje

1. A Közoktatási Elnöki Bizottság jogállása

A Közoktatási Elnöki Bizottság (a továbbiakban: bizottság) tanácsadással, javaslatokkal segíti az Akadémia elnökének a munkáját. A bizottság működését a jelen ügyrendben meghatározottak szerint végzi. A jelen ügyrendben nem szabályozott kérdésekben az Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvényt (MTA tv.), az Akadémia hatályos Alapszabálya (Asz.) és Ügyrendje szabályait, illetve az egyéb, vonatkozó akadémiai szabályokat kell megfelelő módon alkalmazni. A bizottság tevékenységét az Akadémia elnökének felkérésére végzi.

2. A Közoktatási Elnöki Bizottság feladata és hatásköre

- 2.1. A bizottság elsődleges feladata az Akadémia elnökének kérésére a hozzá beérkezett, a közoktatást érintő állami megkeresésekre adott válaszok tudományos értékeléseken alapuló támogatása, valamint a közoktatás fejlesztésének tudományos megalapozásával kapcsolatos tevékenységek szakmai segítése. A bizottság szakmai tudásával segíti és támogatja az Akadémia elnöke által meghirdetett, a közoktatást érintő programokat.
- 2.2. A bizottság a közoktatás – mint a tudományt is érintő országos jelentőségű társadalmi ügy – kérdéseiben saját kezdeményezésekkel is él, ehhez kapcsolódóan belső szakmai üléseket, nyilvános hazai és nemzetközi tudományos rendezvényeket szervez, szakmai anyagokat készít.
- 2.3. A 4.10. pontban meghatározottak szerint a bizottságot fő szabály szerint a bizottság elnöke képviseli. Az Akadémia elnöke a bizottság elnökét, társelnökét és tagjait külön megbízással delegálja különböző szakmai fórumokra, hogy képviseljék az Akadémia álláspontját közoktatási kérdésekben. A képviselendő hivatalos akadémiai álláspontról előzetesen egyeztetni szükséges az Akadémia elnökével. A szakmai fórumra delegált személy a megbízatás ellátásával összefüggő érdemi információkról tájékoztatja az Akadémia elnökét, valamint a bizottság tagjait írásban vagy a következő bizottsági ülésen személyesen.

3. A Közoktatási Elnöki Bizottság tagjai és tisztségviselői

- 3.1. A bizottság elnökét, társelnökét és tagjait az Akadémia elnöke kéri fel határozatlan időre. A társelnök általános jogkörben helyettesíti az elnököt, és ellát az elnök vagy az ügyrend rendelkezése által rá átruházott feladatokat. Az Akadémia elnöke az eddig felkért tagok mellett szükség szerint további bizottsági tagokat is felkérhet. A bizottság tagjai vezető kutatók, egyetemi oktatók és közoktatási szakterületen járatos szakemberek.
- 3.2. A bizottság munkáját az MTA Titkársága (továbbiakban: Titkárság) segíti az Akadémia elnöke által kijelölt titkársági szervezeti egység munkatársa útján, aki nem tagja a testületnek (a továbbiakban: titkár). A titkár tanácskozási joggal vesz részt a bizottság ülésein és a tagok által tett javaslatok és az éves feladatterv alapján előkészíti a bizottság elnöke számára az ülések napirendjét, állásfoglalásait, majd emlékeztetőt készít. A bizottság a tevékenységéről évente beszámol az Akadémia elnökének. A beszámoló előkészítésének titkársági feladatait a titkár látja el.

4. A Közoktatási Elnöki Bizottság működési rendje

- 4.1. A bizottság szükség szerint ülésezik. Az ülésén a bizottság valamennyi tagja személyesen vagy távjelenléttel vesz részt: képviselőre, alkalmi vagy állandó helyettes megbízására nincs lehetőség.
- 4.2. Az ülést az elnök az ülés előtt legalább 8 nappal, a napirend, a hely (illetve online felület) és az időpont megjelölésével írásban hívja össze. Rendkívüli esetben az ülés 8 napon belüli időpontra telefon, illetve e-mail útján is összehívható. Bizottsági ülés összehívását a napirend megjelölésével a tagok legalább 25%-a is kezdeményezheti. Amennyiben a kezdeményezésnek az elnök 15 napon belül nem tud eleget tenni, a kezdeményezők is összehívhatják a bizottsági ülést. A bizottság tagjai kérhetik a tevékenységüket érintő témák napirendre vételét az összehívott ülésre.
- 4.3. Az ülést az elnök a bizottság társelnökének és titkárának közreműködésével készíti elő.
- 4.4. Az üléseket az elnök vezeti. Az elnök akadályoztatása esetén a társelnök, elnök és a társelnök egyidejű akadályoztatása esetén a tagok 4.6. pont szerinti szavazásával kijelölt helyettes vezeti le az ülést
- 4.5. A bizottság az ülésen állásfoglalásokat tesz, javaslatokat fogalmaz meg.
- 4.6. A bizottság döntéseit ülésen, vagy távollévők közötti szavazás útján hozza az Akadémia Alapszabályában és Ügyrendjében meghatározottak, valamint az elektronikus eszköz útján történő tanácskozás és döntéshozatalról szóló, mindenkor hatályos elnöki határozat szerint. Testületi ülésen történő döntéshozatalkor az elnök állapítja meg az ülés határozatképességét, amelyhez a jelenlevő szavazásra jogosultak számának meg kell haladnia a szavazásra jogosultak számának felét kézfeltartással történő, papíralapú, elektronikus és gépi szavazás esetén is. Az e módon megállapított határozatképességet kell figyelembe venni a testületi ülésen megtárgyaltakról történő szavazás során abban az esetben is, ha az ülésen, vagy az ülést követően, elektronikus eszközzel történik. A szavazás során csak „igen”, „nem” vagy „támogatom”, „nem támogatom” szavazat adható le érvényesen. Döntéshez a szavazásra jogosult jelenlevők (távollévők közötti elektronikus szavazás esetén a szavazásban részt vevők) több mint a felének egyértelmű szavazata szükséges.
- 4.7. A bizottság üléseiről emlékeztető elkészítése céljából igény szerint hangfelvétel készülhet. Az emlékeztető hitelesítése után a bizottsági ülésről készült hangfelvételt a bizottság titkára törli. Az emlékeztető tartalmazza az ülés helyét, időpontját, a megtárgyalt napirendet, az elhangzott indítványokat, a szavazások eredményét, az ülésen hozott állásfoglalásokat, valamint minden olyan adatot, vagy tény, amelynek rögzítését bármelyik bizottsági tag kéri, így különösen a bizottsági tag különvéleményét az állásfoglalásra, vagy indoklására vonatkozóan. A titkár az emlékeztetőt – a bizottság elnökének és társelnökének előzetes jóváhagyását követően – a bizottsági levelező listán megküldi a bizottság tagjainak. Ha a bizottság tagjai közül valaki úgy ítéli meg, hogy az emlékeztető az ülésen elhangzottakat, vagy valamely adatot, tény, körülményt nem a valóságnak megfelelően tartalmazza, indítványozhatja az emlékeztető módosítását, ebben az esetben az emlékeztetőt az esetlegesen javasolt módosításokkal együtt a bizottság a következő bizottsági ülésén tekinti át és fogadja el; az emlékeztető az elfogadással válik hitelesítetté.

- 4.8. A bizottság elnöke az állásfoglalások, javaslatok elkészítésénél támaszkodik a bizottság tagjainak szakmai hozzáértésére, kollegiális együttműködésére. A bizottság elnöke a bizottság állásfoglalásait, javaslatait a titkár közreműködésével eljuttatja az Akadémia elnökéhez, aki dönt a javaslatok más fórumok elé viteléről, azok esetleges közzétételéről.
- 4.9. A bizottság saját belső működésének elősegítésére elektronikus levelező listát, csak a bizottsági tagok és az Akadémia elnöke számára hozzáférhető elektronikus tárhelyet, valamint a belső egyeztetésekre elektronikus beszélgetőfórumot tart fenn. A bizottság külön elektronikus tárhelyet tart fenn egyedi témák összegzésére, megnevezett közoktatási szakemberek részére, amely tárhelyhez a megnevezett szakembereken, az Akadémia elnökén, a bizottsági tagokon, és az MTA Titkársága titkársági feladatokat ellátó munkatársán kívül más nem férhet hozzá. Az ott tárolt adatok, információk harmadik személy részére nem adhatók ki a bizottság engedélye nélkül. A bizottság titkárnak feladata a tárhelyek technikai működtetése és a dokumentumok feltöltése.
- 4.10. A bizottság elnöke képviseli a bizottságot, vezeti a bizottság üléseit, összehangolja a bizottsághoz köthető egyéb tudományos bizottságok munkáját, beszámol a bizottságot érintő kérdésekről, évente beszámol az Akadémia elnökének a bizottság munkájáról. Tájékoztatja az Akadémia elnökét vagy az illetékes alelnökét a bizottságnak az Akadémia szempontjából jelentős tevékenységéről és állásfoglalásairól, ismerteti az Alapszabály 3. § (2) bekezdésben meghatározott módon kiadott elvi bizottsági állásfoglalását, egyedi kérdésekben történő véleménynyilvánítását. Az állásfoglalások közzététele során az Akadémiai Alapszabály 3. §-ában, valamint az Akadémia Kommunikációs szabályzatában szabályozottak szerint kell eljárni.
- 4.11. A bizottság elnökét távollétében a társelnök helyettesíti.
- 4.12. Az elnöki vagy társelnöki tisztség akadémiai ciklus közben történt megüresedése esetén az Akadémia elnöke új személyt kér fel a tisztségre.
- 4.13. A bizottságnak a jelen Ügyrendben, az MTA tv-ben, az Akadémiai Alapszabályban és Ügyrendben, valamint a további akadémiai szabályozásokban meghatározottak szerinti működéséért a bizottság elnöke felelős.

5. Összeférhetetlenség

A bizottság tagjai az Akadémia által meghirdetett pályázatok közül csak azokon vehetnek részt, amely felett a bizottság szakmai felügyeletet nem gyakorol. Továbbá kiterjed a bizottsági tagokra és feladataira a pályázati bírálat, döntés, valamint díjadományozás összeférhetetlenségi szabályairól szóló 26/2021. (X. 15.) MTA elnöki határozat hatálya.

6. Kommunikációs és etikai szabályok

6.1. Általános kommunikációs szabályok

A bizottság külső és belső kommunikációjára a Magyar Tudományos Akadémia Kommunikációs Szabályzata irányadó, amelytől a bizottság nem térhet el. A külső kommunikációban különösen figyelemmel kell lenni az alábbi alapelvekre:

A külső kommunikáció alapvető célja, hogy az Akadémia és költségvetési szervei iránti közbizalmat fenntartó és megerősítő, hiteles arculatot alakítson ki; a valóságnak megfelelő

(tényszerűen bizonyítható és visszakövethető), továbbá időszerű információkkal lássa el a sajtót, a társadalmat és a közigazgatást.

A külső kommunikációban nem jelenhet meg olyan információ, amely az Akadémia köztestület vagy költségvetési szervei jó hírnevét vagy az akadémiai érdekeket sérti vagy veszélyezteti, vagy egyébként ellentétes a vonatkozó jogszabályokban és akadémiai belső szabályozásokban foglalt rendelkezésekkel (ideértve különösen az adatvédelmi és üzleti titokra vonatkozó szabályozásokat).

Az Akadémia tagjai, az akadémiai intézmények és a Titkárság munkatársai illetéktelen személynek és szervnek nem adhatnak tájékoztatást olyan tényekről, információkról, amelyek feladataik ellátása során jutottak tudomásukra és kiszolgáltatásuk az állam, az Akadémia vagy annak költségvetési szerve, bármely munkatársa vagy külső személy számára hátrányos, vagy jogellenesen előnyös következményekkel járna, továbbá ha az jogszabályt sértene.

A tudományt érintő országos jelentőségű kérdésekben és a társadalmi élet átfogó problémáiban az Akadémia meghatározott testületei [a Közgyűlés, az Elnökség, a tudományos osztályok, az érintett tudományos osztály felhatalmazása alapján a hozzá tartozó illetékes tudományos bizottság(ok), az Akadémia elnöke vagy az Akadémia valamely testülete által felkért bizottság], valamint a tudományos kérdésben illetékes akadémiai intézetek elvi állásfoglalást tehetnek, egyedi kérdésekben véleményt nyilváníthatnak.

6.2. Különös kommunikációs szabályok:

- A bizottság az ülések (értekezletek) esetében törekszik arra, hogy az írásos előterjesztések bemutassák az egyes témák érzékenységet és összetettségét, lehetőség szerint egy előterjesztésen belül megjelenítve a különböző álláspontokat. A bizottsági ülések szakmai menete indokolhatja egy-egy téma továbbvitelét a következő bizottsági ülésre, ugyanakkor a bizottság a megtárgyalt témák lezárásaként igyekszik egy közös állásfoglalást vagy ajánlást megfogalmazni. A bizottsági üléseken elfogadott határozatok kiindulópontként szolgálnak a témához kapcsolódó akadémiai állásfoglalások, közlemények számára. A bizottság tagjai kerülnek a bizottsági üléseken elhangzottak nyilvános taglálását.
- A bizottság tagjai tartózkodnak attól, hogy egymást hozzá nem értő színben tüntessék fel, illetve eltérő véleményeikért egymás rossz hírnevét keltsék.
- A bizottság tematikáját érintő cikkekben, interjúkban, amennyiben azok bármilyen formában köthetők a bizottság tevékenységéhez, világosan kifejezésre kell juttatni, hogy a bizottság nyilatkozó tagja nem az Akadémia vagy a bizottság nevében nyilatkozik, hanem saját álláspontját fejt ki.
- A bizottság tagjai kerülnek a szenzációra hangoló és a politikai hangvételű kinyilatkoztatásokat.
- A bizottság tagjai munkájuk belső szervezéséről nem nyilatkoznak.
- A bizottság tagjai tudományosan igazolt tényeket és elméleteket állítják előtérbe, ugyanakkor nem hallgatják el véleményüket. Minden megnyilvánulásban világosan jelzik, amikor nem tudományos megállapításról, hanem véleményről van szó.
- A nyilatkozó tag a bizottsághoz köthető sajtómegjelenésekről lehetőleg előre – ha nincs rá mód, akkor utólag – értesíti a bizottság elnökét és társelnökét.

6.3. Az üléseken hozott döntések nyilvánosságra hozatalában iránymutató az Akadémia mindenkorai etikai előírása.

6.4. A nyilvános ülések valójában tudományos konferenciák, amelyek előadóinak felkérésére a bizottság elnökével és/vagy társelnökével előzetesen konzultálva bármely bizottsági tag javaslatot tehet. A bizottságnak egy-egy téma sokoldalú feltárására, több nézőpont képviselésére, valamint a nemzetközi és hazai kutatási eredmények bemutatására kell törekednie és lehetőséget kell adni az esetleges szakmai vitákra.

7. Vegyes rendelkezések

- 7.1. A bizottság működése kapcsán felmerült, tervezett költségeket (az ülések reprezentációs költségei) a Titkárság Elnöki és Alelnöki Titkársága biztosítja.
- 7.2. A bizottság iratait a Titkárság elektronikus iktatórendszerében, lehetőleg külön iktatókönyvben, más ügyektől jól elkülönítve kell iktatni, mely tevékenységről a titkár gondoskodik.
- 7.3. A bizottság ügyrendjét, annak módosítását a bizottság fogadja el és az Akadémia Elnöke hagyja jóvá.
- 7.4. Jelen ügyrendet a bizottság megtárgyalta, és 2024. április 30. napján elfogadta. Az MTA elnökének jóváhagyásával egyidejűleg hatályát veszti a bizottság 2021. február 8-án elfogadott, és az MTA elnöke által 2021. február 9-én jóváhagyott ügyrendje.

Budapest, 2024. június 18.

Bozó László,
a Közoktatási Elnöki Bizottság elnöke

A Közoktatási Elnöki Bizottság 1/2024 számú határozatával elfogadott ügyrendjét jóváhagyom.

Budapest, 2024. június 18.

Freund Tamás
az MTA elnöke